

WPROWADZENIE

NARRACJE SZTUKI – NARRACJE O SZTUCE

Gdyby kierować się zasadą aktualności, problematyka tegorocznego numeru *Narracje sztuki – Narracje o sztuce* może sprawiać wrażenie mocno spóźnionej. Początki „zwrotu narracyjnego” w sztuce miały miejsce w latach siedemdziesiątych XX wieku, a jego podsumowania zaczęto pisać na początku bieżącego stulecia. Ponieważ jednak zjawisko to od początku było traktowane jako typowo postmodernistyczne, trudno wobec niego zastosować zasadę aktualności. Z jednej strony trwa ono nie ulegając ewolucji, która pozwoliłaby wyodrębnić jego kolejne fazy, z drugiej zaś ulega mutacjom, co powoduje, że pojawia się w innych odmianach. Już sama ta sytuacja wydaje się być godna uwagi. Jednocześnie zaś można zaobserwować, że narracyjność, będąca wcześniej hasłem bojowym, w coraz większym stopniu okazuje się problematyczna i łączy ze zjawiskami, którym wcześniej była przeciwstawiana.

Tytuł tegorocznego tomu jest dwuczęściowy. Pierwsza jego część sugeruje koncentrację na dziełach sztuki. Obok konfrontacji dawnych odmian narracji (występującej np. w malarstwie) z tymi, które pojawiły się w ciągu ostatnich lat, można oczekiwać prześledzenia kwestii stosunku awangardy do nadawania utworom formy opowieści. Istotną rolę pełnią również kwestie płynności dzieła sztuki (floating work of art), eksperymentalnej strategii networking związanej z odejściem od odtwarzania procesów w kierunku ich generowania, a także kwestie narracyjności transmedialnej i performatywnej.

Druga część tegorocznego tytułu sugeruje koncentrację na badaniu sztuki. Oczywiście wymienione przed chwilą zagadnienia stanowią wyzwanie badawcze i wymagają refleksji nad sposobem ich analizy. Zakładamy jednak również, że proponowana tematyka może zainspirować do zajęcia się zagadnieniami ogólniejszymi, takimi jak odejście od wielkich narracji w refleksji nad sztuką i porzucenie tendencji totalizujących i uniwersalizujących, na rzecz narracji małych, fragmentarycznych, niesystemowych. Tendencje takie można dostrzec także w badaniach nad sztuką dawną. Podejście narracyjne do badania zjawisk artystycznych przybiera wówczas postać krytyczną. Była ona akcentowana w początkowej fazie zwrotu narracyjnego. Czy obecnie ta funkcja pozostaje aktualna?

Zapraszamy więc Państwa do refleksji nad problemami mającymi już swoją historię, ale jednocześnie w pełni aktualnymi.

Grzegorz Sztabiński
Paulina Sztabińska-Kałowska